

1019

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister VWS

Deadline: 11 september
2025 15.00u

Ontworpen door

nota

(ter beslissing) BNC fiche UCPM en paraatheid en respons bij gezondheidscrisis

Datum Document

-

Kenmerk

4210298-1087552-IZ

Bijlage(n)

1

1. Aanleiding

- De Europese Commissie heeft op 17 juli 2025 een voorstel betreffende een *Uniemechanisme voor civiele bescherming en de ondersteuning door de Unie van de paraatheid en respons bij gezondheidscrisis* gepubliceerd. Dit voorstel is onderdeel van een breder pakket aan voorstellen voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de EU voor de periode 2028-2034.
- In dit voorstel worden civiele bescherming, crisiscoördinatie en gezondheidsnoodcapaciteit (voorheen onder EU4Health) geïntegreerd in één financieel fonds van circa € 11 miljard, in het nieuwe MFK.
- Als gebruikelijk dient voor een nieuw commissievoorstel, een Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC) fiche te worden aangeboden aan het Parlement. In het fiche worden de hoofdlijnen van de mededeling van de Commissie weergegeven en wordt de mededeling voorzien van een appreciatie.
- U bent samen met de minister van J&V verantwoordelijk voor dit BNC-fiche.
- Na uw akkoord op dit fiche volgt de bespreking in de MR op 12 september 2025.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met de inhoud van dit BNC-fiche.

Omdat het BNC-fiche geagendeerd wordt op de MR van 12 september moet deze nota op 11 september uiterlijk om 15.00 uur bij BuZa aangeleverd worden.

3. Kernpunten

Samenvatting mededeling

Het voorstel stelt een geïntegreerde EU-crisisrespons voor, bestaande uit:

- Uitbreiding van het *Emergency Response Coordination Centre* (ERCC) tot de Crisis Coördinatie Hub voor de EU.
- Versterkte inzet op beschikbaarheid van medische tegenmaatregelen (surveillance, voorraden, capaciteiten).
- Versteving van crisisparaatheid via training, oefeningen en netwerken via het Kennisnetwerk van het mechanisme.
- Uitbreiding van de scope van het Uniemechanisme om de Europese weerbaarheid te versterken, inclusief civiel-militaire samenwerking en samenwerking met private partijen (zoals beoogd in de Paraatheidsuniestrategie).

Kenmerk
4210298-1087552-IZ

Samenvatting appreciatie

Het kabinet verwelkomt dit voorstel en waardeert de ambitie van de Commissie. De voorgestelde hervorming sluit aan bij de Nederlandse inzet voor een versterkte, geïntegreerde brede crisisaanpak op EU-niveau.

Het voorstel geniet in het bijzonder steun op de volgende punten:

- *De uitbreiding naar gezondheids crises*, waarmee het Unie-mechanisme evolueert van ad-hoc ondersteuning, naar een structureel risicobeheersingsinstrument.
- *De oprichting van een centrale coördinatiehub* en de *cross-sectorale paraatheidslaag*, het kabinet vraagt hierbij om verduidelijking over de praktische werking en reikwijdte.
- *De versterking van rescEU¹*, als strategisch instrument binnen een all-hazard-benadering.
- *De inzet op risicobeoordeling en scenario-ontwikkeling op EU-niveau*, mits deze complementair blijft aan nationale analyses en bevoegdheden.

Er zijn wel de volgende aandachtspunten:

- Nieuwe structuren mogen niet leiden tot overlap met, of dienen ter vervanging van, bestaande sectorale wetgeving, of ingebouwde gezondheidscrisismechanisme, zoals bijvoorbeeld de Health Emergency, Preparedness and Response Authority (HERA).
- Het huidige voorstel laat nog veel ruimte voor de concrete invulling van rollen, taken en activiteiten onder het nieuwe cross-sectorale crisismechanisme, in relatie tot de bestaande sectorale mechanisme. Het is daarom van belang dat hier een heldere afstemmingsdiscussie over plaatsvindt.
- Verder moeten de afspraken over specifieke geoormerkte gelden (o.a. voor gezondheid) nog gemaakt worden. Het is hierbij van belang dat zowel in de koude, als warme fase van een (gezondheids)crisis, genoeg middelen beschikbaar zijn.

Al met al ondersteunt het kabinet de Europese ambitie om tot versterking van paraatheid te komen, maar pleit het voor een zorgvuldige uitwerking, om complementariteit, subsidiariteit en proportionaliteit te borgen. Het is bereid een actieve rol te spelen in de verdere invulling.

4. Toelichting

¹ RescEU is een strategische reserve van middelen op Europees niveau, beheerd door de Europese Unie, die wordt ingezet bij rampen, zowel binnen als buiten de EU.

a. Draagvlak politiek

- De verordening voor herziening van het Unie-mechanisme maakt deel uit van het bredere pakket dat de Europese Commissie op 17 juli 2025 heeft gepresenteerd, als inzet voor het MFK 2028 - 2034. Het fonds voor het Unie-mechanisme krijgt een aanzienlijk budget van ca. 11 miljard euro, deels via herschikkingen en deels via aanvullende middelen. Dat maakt het een substantieel onderdeel van het MFK-pakket.
- De Tweede Kamer heeft de gewoonte (en de wens) om bij herzieningen van het MFK, alle relevante BNC-fiches gezamenlijk te behandelen, om zo de impact hiervan op de totale begrotingsstructuur, op de Nederlandse afdrachten en op strategische inzet binnen de EU, af te kunnen wegen. Het debat over het MFK is hét moment waarop fracties hun voorkeuren en zorgen over EU-uitgaven bundelen.

Kenmerk
4210298-1087552-IZ

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Er is maatschappelijk draagvlak voor versterking van de paraatheids- en crisisstructuren, ook op EU niveau. De aanpak van een crisis blijft een nationale bevoegdheid.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld

N.v.t.

d. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties

N.v.t.

f. Juridische aspecten haalbaarheid

De rechtsbasis van de verordening zijn de artikelen 322 (1), 196 en 168 (5) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Het feit dat er meerdere wetsartikelen ten grondslag aan de nieuwe verordening liggen vergt nadere aandacht. Elk van deze bepalingen is verbonden aan een eigen beleidsdoel, begrenzing en institutionele logica. Het combineren van deze rechtsgronden is juridisch verdedigbaar indien de verschillende beleidsdoelstellingen evenwaardig en onafscheidelijk zijn. Over deze afweging vindt nauw contact plaats met WJZ.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Binnen VWS is het fiche afgestemd met IZB, GMT, WJZ en PDWZ. Het fiche is samen geschreven met de collega's van de NCTV (J&V). Deze samenwerking gaat goed. Het fiche is in twee rondes breed interdepartementaal afgestemd via het BNC-traject en de interdepartementale werkgroep EU crisismanagement. En heeft voorgelegd in de Coco van 9 september.

h. Toezeggingen

N.v.t.

i. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Kenmerk
4210298-1087552-IZ

